Кваліфікаційний тур
XIV Української олімпіади з лінгвістики
6…9 листопада 2026 р.

Критерії оцінювання

Загальні правила

— Максимальна оцінка за кожну задачу — **20 балів**. Бали за пояснення і бали за відповіді виставляють незалежно: правильну відповідь зараховують і без пояснення, а правильно описане правило — і тоді, коли у відповідях його застосовано з помилкою.

— У поясненні оцінюють зміст, а не термінологію чи обсяг. Пункт зараховують, якщо правило сформульовано словами, подано таблицею чи схемою або воно однозначно випливає з наведеного розбору (поділу слів на частини, розкладу чисел тощо). Описувати хід розв'язання не потрібно.

— Опис, відмінний від наведеного в критеріях, але рівносильний йому на матеріалі задачі (тобто такий, що дає ті самі форми для всіх слів умови та завдань), зараховують повністю.

— Якщо поруч із правильним твердженням наведено таке, що йому суперечить, бали за відповідний пункт не ставлять. Хибні твердження, які не стосуються жодного пункту критеріїв, оцінки не знижують.

— Якщо на одне запитання подано кілька варіантів відповіді, оцінюють найгірший із них.

— Очевидні описки, не пов'язані з явищами задачі, помилками не вважають: це, зокрема, пропущена, замінена чи переставлена літера в основі слова, відсутній або інший діакритичний знак, велика літера замість малої, розділові знаки.

— Якщо поле відповіді порожнє, а відповідь наведено в поясненні, її оцінюють нарівні з іншими. Пояснення може також доповнити відповідь, записану в полі (наприклад, зазначити рід). Якщо ж відповідь у полі та відповідь у поясненні суперечать одна одній, оцінюють ту, що записана в полі.

— Напівцілий сумарний бал за задачу округлюють униз.

Крикська мова *молодші класи*

Пояснення (**8 балів**):

— Літера *v* позначає голосний (складотворчий) звук (**4 бали**):
  - сказано, що *v* загалом поводиться як голосний, або що *v* не утворює окремого складу саме тоді, коли стоїть поруч з іншим голосним: **4 бали**;
  - сказано лише, що *v* іноді утворює склад, без уточнення, коли саме: **2 бали**.

— Два голосні поспіль належать до одного складу (**4 бали**):
  - сказано про будь-які два голосні поспіль, або названо обидва сполучення — *ue* та *vo*, або обидва вони опиняються в межах одного складу в наведеному поділі слів на склади: **4 бали**;
  - названо лише одне з цих двох сполучень: **2 бали**.

Опис «*v* утворює склад, якщо поруч немає іншого голосного» зараховують як правило про літеру *v* (4 бали) разом із правилом про сполучення *vo* (2 бали).

Відповіді (**12 балів**):

— *sutv* — 2, *owisen* — 3, *rvro* — 2: по **+2 бали** за кожну правильну відповідь.

— *vhvoke* — 3, *hopuetake* — 4 (слова зі сполученням голосних): по **+3 бали** за кожну правильну відповідь.

Лавукалеве *молодші та старші класи*

Пояснення (**8 балів**):

— Початкова частина займенника вказує на відстань (**3 бали**): по **+1 балу** за кожну з частин *fo-* (близько: «цей»), *foi-* (далі: «той») та *fea-* (далеко: «отой»). Якщо близькість і віддаленість розрізнено, а два ступені віддаленості (*foi-* та *fea-*) — ні, ставлять **2 бали**.

— Показники роду й числа (**2 бали**) — *-na-* (чоловічий рід), *-ga-* (середній рід), *-la* (двоїна), *-va* (множина):

- правильно витлумачено всі чотири показники: **2 бали**;
- правильно витлумачено два або три показники: **1 бал**.

— Будова займенника (**3 бали**):

- показники йдуть у порядку «відстань — рід — число» (зазначено або видно з опису чи з поділу слова на три частини): **+1 бал**;
- в однині немає показника числа: **+1 бал**;
- у множині немає показника роду: **+1 бал**.

— Два останні пункти зараховують, якщо це сказано як загальне правило або випливає із загальної схеми будови займенника чи з таблиці форм або закінчень (наприклад, «відстань + *-na* / *-ga* / *-va*, а далі *-la*, якщо предметів два»); розбору окремих слів для цього недостатньо.

Значення показника можна передати й українськими відповідниками (*fo-* — «цей, це, ці»; *-va* — «ці, ті, оті» тощо). Бал за показник не ставлять, якщо йому приписано значення іншої категорії: наприклад, *fea-* витлумачено як показник двоїни або *-ga* — як показник однини. Якщо *-nala* та *-gala* подано як цілі показники («два, чол. р.» і «два, сер. р.»), показники роду та двоїни вважають витлумаченими правильно.

Відповіді (**12 балів**):

— Завдання 1 (**6 балів**): *foga* — це; *feanala* — оті два (чол. р.); *foiva* — ті.

— Завдання 2 (**6 балів**): той — *foina*; ці два (сер. р.) — *fogala*; оті — *feava*.

— За кожну з шести відповідей:

- відповідь правильна: **+2 бали**;
- відповідь відрізняється від правильної рівно однією ознакою — відстанню, родом або числом: **+1 бал**. У займеннику мови лавукалеве це один неправильний, пропущений чи зайвий показник (*foiga*, *fona* чи *feana* замість *foina*; *fea* чи *foiva* замість *feava*), у перекладі українською — одна неправильно передана або не зазначена ознака (те чи цей замість це; оті чи ці замість ті).

— У перекладі займенника *feanala* рід слід зазначити: за відповідь «оті два» без вказівки на рід ставлять **1 бал**. Переклад *foga* як «цей» — помилка в роді, якщо не зазначено, що йдеться про середній рід.

— Українські форми з *о-* оцінюють за їхнім значенням: оце, оці вказують на близький предмет (як це, ці), а оте, оті — на далекий.

Анейтьюм *молодші та старші класи*

Пояснення (**7 балів**):

— Іменники мають в однині префікс *in-*, якого немає у множині: **+1 бал**.

— Перед основою, що починається на голосний, цей префікс має вигляд *n-*: **+1 бал**.

— Назви людей за місцем походження мають в однині префікс *nupu-*: **+1 бал**.

— Деякі назви істот (і лише істот) не мають в однині префікса: **+1 бал**.

— Префікс множини *elpu-* (**3 бали**):

- його мають назви людей і свійських тварин (або наведено іншу ознаку, що правильно розмежовує всі слова умови, як-от «ссавці»): **3 бали**;
- його мають назви всіх істот: **2 бали**;
- його додають у множині, але не зазначено, до яких саме іменників, або зазначено неправильно: **1 бал**.

Відповіді (**13 балів**):

— Завдання 1 (**10 балів**): по **+1 балу** за кожну правильну відповідь. Відсутній чи інший діакритичний знак помилкою не вважають: *uput* і *maramara* зараховують. Не вважають помилкою й очевидну описку в префіксі (*eplu-* замість *elpu-*, *napu-* замість *nupu-*).

— Завдання 2 (**3 бали**):

- пояснено, що назви істот можуть мати в однині як префікс *in-*, так і нульовий префікс, тому можливі обидві форми — *inledcei* та *ledcei* (посилання на приклади з умови, як-от *inpei — pei* і *dia — dia*, теж зараховують): **3 бали**;
- названо обидві можливі форми (або обидві можливості: з префіксом *in-* і без префікса), але не пояснено, що така двозначність властива саме назвам істот; або пояснення правильне, проте поряд наведено неможливу форму (*nledcei*, *nupuledcei* тощо): **2 бали**;
- сказано лише, що невідомо, чи має форма однини префікс (або який саме), без конкретних форм і без посилання на назви істот: **1 бал**.

Хауса та йоруба *молодші та старші класи*

Пояснення (**8 балів**):

— Відповідники між словами двох мов (п’ять підметів, п’ять дієслів, чотири додатки, три означення): **+1 бал**, якщо правильно наведено всі 17 пар, або **+0,5 бала**, якщо правильно наведено щонайменше дев’ять. Слова можна наводити й разом із закінченнями (*shan — n mu*; *bakar* / *bakin — dudu*).

— Порядок слів: означення в хауса стоїть перед додатком, а в йоруба — після нього: **+1 бал**. Бал ставлять і тоді, коли місце означення правильно вказано лише для однієї з двох мов, але не за перелік місць окремих слів у реченні.

— Множина підмета: суфікс *-ye* в хауса, слово *awon* перед підметом у йоруба: **+1 бал**.

— Слово після підмета в хауса (**2 бали**):

  - *sun* уживають із підметом у множині (відповідність «*sun* / *suna — awon*» теж зараховують): **+1 бал**;
  - з підметом в однині вибір між *ta* та *ya* залежить від підмета (*ta* — після *giwa, inna*; *ya* — після *bera, boka, wawa*): **+1 бал**, або **+0,5 бала**, якщо сказано лише, що вибір залежить від підмета (його роду), а розподіл підметів не наведено чи наведено неповністю.

— Слову *n* мови йоруба відповідають у хауса (**2 бали**; відповідності на кшталт «*tana — n*» чи «*cin — n je*» теж зараховують):

  - закінчення *-na* слова після підмета (*tana, yana*; після *sun — -a*: *suna*): **+1 бал**;
  - закінчення *-n* дієслова (*cin, jan, shan, son*): **+1 бал**.

— Закінчення означення в хауса залежить від додатка (*-ar* — перед *madara, shinkafa*; *-in* — перед *nama, ruwa*): **+1 бал**, або **+0,5 бала**, якщо сказано лише, що закінчення залежить від додатка (його роду), а розподіл додатків не наведено чи наведено неповністю. За сам перелік обох варіантів (*kazamar* / *kazamin — idoti*) балів не ставлять.

Тлумачити значення цих показників (рід, вид дієслова) не потрібно: достатньо правильно описати, коли їх уживають.

Відповіді (**12 балів**):

— Завдання 1 (**4,5 бала**): по **1,5 бала** за кожне правильно перекладене речення.

— Завдання 2 (**7,5 бала**): по **2,5 бала** за кожне правильно перекладене речення.

— За кожну помилку з оцінки за речення знімають **0,5 бала** в завданні 1 і **1 бал** у завданні 2 (оцінка за речення не може бути меншою від нуля). Помилкою вважають кожну неправильно заповнену позицію в реченні — не той, пропущений чи зайвий елемент:

  - у реченні мовою йоруба позицій шість: *awon*, підмет, *n*, дієслово, додаток, означення;
  - у реченні мовою хауса позицій вісім: підмет, суфікс *-ye*, слово *sun* / *ta* / *ya*, дієслово, закінчення *-na* (*-a*) та *-n* цих двох слів (це одна позиція: зайві чи

пропущені *-na* та *-n* разом становлять одну помилку), основа означення, її закінчення *-ar* / *-in*, додаток;

- неправильний порядок слів (наприклад, *awon* після підмета чи означення не з того боку від додатка) — одна помилка на кожну пару переставлених слів; зайве слово поза цими позиціями — теж одна помилка.

— Приклади (у дужках — правильна форма й помилки):

- завдання 1: *Awon omugo n fa eran idoti* (*Awon omugo fa eran idoti*; зайве *n*) — одна помилка: 1,5 − 0,5 = 1 бал;
- завдання 2: *Giwa ta so kazamin shinkafa* (*Giwa ta so kazamar shinkafa*; *-in* замість *-ar*) — одна помилка: 2,5 − 1 = 1,5 бала;
- завдання 2: *Giwa tana son kazamin shinkafa* (те саме речення; зайві *-na* та *-n*, *-in* замість *-ar*) — дві помилки: 2,5 − 2 = 0,5 бала;
- завдання 2: *Boka yana ki bakin nama* (*Boka yana kin bakin nama*; пропущено *-n*) — одна помилка: 2,5 − 1 = 1,5 бала.

Стародавні таблички *старші класи*

Пояснення (**8 балів**):

— Значення знаків (**4 бали**): по **+1 балу** за кожен із чотирьох знаків — малий півовал (1), кружок (10), великий півовал (60), великий півовал із кружком усередині (600 = 60 × 10). Значення зараховують і тоді, коли воно однозначно випливає з наведених розкладів чисел.

— Знак у формі кутка позначає віднімання: **+2 бали**.

— Що від чого віднімають (**2 бали**):

- від суми знаків, записаних ліворуч і зверху від кутка, віднімають суму знаків, записаних усередині кутка, — сказано словами або однозначно випливає з розкладів щонайменше двох чисел: **2 бали**;
- описано неточно або показано на розкладі лише одного числа: **1 бал**.

Відповіді (**12 балів**):

— 9 (= 10 − 1), 57 (= 60 − 3), 2360 (= 4 × 600 − 4 × 10): по **+4 бали** за кожну правильну відповідь.

— Якщо наведено правильний розклад числа, але в обчисленні допущено арифметичну помилку: **+2 бали** замість чотирьох.

— Відповіді, отримані додаванням замість віднімання (11, 63, 2440), не зараховують.